

Suvestinė redakcija nuo 2021-06-05

Nutarimas paskelbtas: TAR 2020-05-28, i. k. 2020-11484

LIETUVOS BANKO VALDYBA

**NUTARIMAS
DĖL PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO TECHNINIŲ ATIDĖJINIŲ APSKAIČIAVIMO
REIKALAVIMŲ APRAŠO PATVIRTINIMO**

2020 m. gegužės 28 d. Nr. 03-70
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42 straipsnio 4 dalies 1 punktu ir Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo 35⁷ straipsnio 2 dalimi, Lietuvos banko valdyba n u t a r i a:

1. Patvirtinti Pensijų anuitetų fondo techninių atidėjinių apskaičiavimo reikalavimų aprašą (pridedama).
2. Nustatyti, kad šis nutarimas įsigalioja 2020 m. liepos 1 d.

Valdybos pirmininkas

Vitas Vasiliauskas

PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO TECHNINIŲ ATIDĖJINIŲ APSKAIČIAVIMO REIKALAVIMŲ APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pensijų anuitetų fondo techninių atidėjinių apskaičiavimo reikalavimų apraše (toliau – Aprašas) nustatyti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – pensijų anuitetų mokėtojas) valdomo pensijų anuitetų fondo bendrieji techninių atidėjinių, skirtų finansinėms ataskaitoms sudaryti, apskaičiavimo reikalavimai, pensijų anuiteto mokėtojo techninių atidėjinių apskaičiavimo metodikos turinys, palūkanų normos techniniams atidėjiniams diskontuoti nustatymo tvarka ir kiekvieno techninio atidėjinio apskaičiavimo tvarka.

2. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatyme (toliau – Pensijų kaupimo įstatymas).

II SKYRIUS BENDRIEJI TECHNINIŲ ATIDĖJINIŲ APSKAIČIAVIMO REIKALAVIMAI

3. Pensijų anuitetų mokėtojas, atsižvelgdamas į visus įsipareigojimus pagal priimtus sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo ir pensijų fondų dalyvių pensijų kaupimo bendrovėms pateiktus prašymus dėl pensijų išmokos sutarties, pagal kurią įsigyjamas pensijų anuitetas, sudarymo, pagal kuriuos dar nėra priimti sprendimai dėl pensijų anuitetų mokėjimo (toliau – sprendimai dėl pensijų anuitetų mokėjimo), sudaro šiuos techninius atidėjinius:

Punkto pakeitimai:

Nr. [03-95](#), 2021-06-03, paskelbta TAR 2021-06-04, i. k. 2021-12937

- 3.1. pensijų anuitetų padengimo;
- 3.2. numatomų išmokėjimų;
- 3.3. vienkartinį įmokų grąžinimo.

4. Pensijų anuitetų mokėtojo įsipareigojimai, įtraukti sudarant vieną techninį atidėjinį, negali būti įtraukiami sudarant kitą techninį atidėjinį. Nė vienas techninis atidėjinytis negali būti neigiamas.

5. Techniniai atidėjiniai kiekvienai pensijų anuitetų rūšiai ir (ar) porūšiui sudaromi atskirai. Pensijų anuitetų rūšys apibrėžtos Pensijų kaupimo įstatyme. Pensijų anuitetų mokėtojas skirsto pensijų anuitetus į porūšius pagal jų specifiką.

6. Techniniai atidėjiniai sudaromi neatsižvelgiant į perduotą perdraudimą. Perdraudikų dalis techniniuose atidėjiniuose apskaičiuojama atskirai, atsižvelgiant į perdraudimo sutarčių sąlygas ir įvertinus iš perdraudikų atgautinų sumų nuvertėjimą.

7. Atsižvelgdamas į veiklos specifiką ir (ar) sudaromų techninių atidėjinių neatitiktį įsipareigojimams, kylantiems iš sprendimų dėl pensijų anuitetų mokėjimo, pensijų anuitetų mokėtojas gali sudaryti ir kitus, negu nurodyti Aprašo 3 punkte, techninius atidėjinius arba taikyti kitus, negu nustatyti Apraše, techninių atidėjinių apskaičiavimo metodus. Tokiu atveju pensijų anuitetų mokėtojas privalo per protingą laikotarpį pranešti Lietuvos bankui apie sudaromus kitus techninius atidėjinius ir (ar) taikomus kitus techninių atidėjinių apskaičiavimo metodus.

8. Lietuvos bankas, atsižvelgdamas į pensijų anuitetų mokėtojo veiklos specifiką ir (ar) sudaromų techninių atidėjinių neatitiktį įsipareigojimams, kylantiems iš sprendimų dėl pensijų anuitetų mokėjimo, gali įpareigoti pensijų anuitetų mokėtoją sudaryti kitus, negu nurodyti Aprašo 3

ir 7 punktuose, techninius atidėjinius ir (ar) taikyti kitus, negu nustatyti Apraše, techninių atidėjinių apskaičiavimo metodus.

9. Pensijų anuiteto gavėjui pareikalavus, techninių atidėjinių, apskaičiuotų sprendimo dėl pensijų anuiteto mokėjimo pensijų anuitetų gavėjui pagrindu, apskaičiavimo metodai ir naudojamos prielaidos privalo būti atskleisti.

10. Techniniai atidėjiniai privalo būti apskaičiuojami pasibaigus pensijų anuitetų mokėtojo nustatytiems ataskaitiniams laikotarpiais, pagal atitinkamo ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos duomenis, bet ne rečiau kaip kiekvieno kalendorinio ketvirčio pabaigoje.

III SKYRIUS

PENSIJŲ ANUITETŲ MOKĖTOJO TECHNINIŲ ATIDĖJINIŲ APSKAIČIAVIMO METODIKA

11. Pensijų anuitetų mokėtojas privalo būti pasitvirtinęs apskaitos politiką, kuri turi apimti išsamią pensijų anuitetų mokėtojo techninių atidėjinių apskaičiavimo metodiką.

12. Pensijų anuitetų mokėtojo techninių atidėjinių apskaičiavimo metodikoje turi būti aprašyta išsami kiekvieno techninio atidėjinio apskaičiavimo tvarka, įskaitant 12.1–12.7 papunkčiuose nurodytą informaciją, jeigu ji nėra įtraukta į kitus apskaitos politikos dokumentus:

12.1. pensijų anuitetų rūšių aprašymą, kiek jis svarbus apskaičiuojant techninius atidėjinius;

12.2. pensijų anuitetų skirstymo į porūšius tvarką;

12.3. metodus, taikomus apskaičiuojant techninius atidėjinius, ir jų pagrindimą;

12.4. prielaidas (ilgaamžiškumo, palūkanų normos, sąnaudų ir kt.), taikomas apskaičiuojant techninius atidėjinius, jų nustatymo, peržiūrėjimo ir pakeitimo tvarką bei prielaidų pagrindimą;

12.5. sąnaudų skaidymo į rūšis (valdymo, administravimo ir investicines sąnaudas), taip pat pajamų ir sąnaudų paskirstymo pensijų anuitetų rūšims (porūšiams) tvarką;

12.6. reikšmingumo, vertinant įsipareigojimų skirtumus ir techninių atidėjinių pokyčius, nustatymo kriterijus ir tvarką;

12.7. techninių atidėjinių pakankamumo vertinimo tvarką, įskaitant prielaidas dėl tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo.

13. Pensijų anuitetų mokėtojo techninių atidėjinių apskaičiavimo metodikos ir (ar) naudojamų prielaidų pasikeitimas neturi lemti reikšmingų, neleidžiančių palyginti dviejų iš eilės einančių ataskaitinių laikotarpių rezultatų, techninių atidėjinių pokyčių. Visos naudojamos prielaidos turi būti pagrįstos. Kai būtina pakeisti techninių atidėjinių apskaičiavimo metodiką ir (ar) naudojamas prielaidas ir dėl to reikšmingai pasikeičia techninių atidėjinių dydis, pakeitimų priežastys, turinys ir poveikis privalo būti atskleisti finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte.

14. Pensijų anuitetų mokėtojas vidaus dokumentuose turi nustatyti procesus ir procedūras, taikomus apskaičiuoti techninius atidėjinius ir patikrinti techninių atidėjinių pakankamumą, įskaitant procesus ir procedūras, taikomus užtikrinti, kad skaičiuojant techninius atidėjinius būtų naudojami tinkami, išsamūs bei tikslūs duomenys, ir tvarkyti prielaidų, kuriomis pagrįstas techninių atidėjinių apskaičiavimas, katalogą.

IV SKYRIUS

PALŪKANŲ NORMOS TECHNINIAMS ATIDĖJINIAMS DISKONTUOTI NUSTATYMO TVARKA

15. Jei taikoma, apskaičiuojant techninius atidėjinius atsižvelgiama į tikėtinų būsimų pinigų srautų dabartinę vertę.

16. Palūkanų norma techniniams atidėjiniams diskontuoti nustatoma vadovaujantis atsargumo principu ir turi būti parinkta taip, kad lemtų saugų techninių atidėjinių dydį.

17. Palūkanų norma techniniams atidėjiniams diskontuoti turi būti parenkama taip, kad:

17.1. rodytų pensijų anuitetų būsimų pinigų srautų savybes;

17.2. atitiktų aktyvioje, likvidžioje ir skaidrioje rinkoje esančių finansinių priemonių, turinčių panašias kaip pensijų anuitetų pinigų srautai savybes laiko, valiutos ir likvidumo atžvilgiu, siūlomą grąžą;

17.3. neapimtų bet kokių veiksmų, darančių poveikį rinkos kainoms, bet nesusijusių su pensijų anuitetų pinigų srautais, efekto, pavyzdžiui, palūkanų normos dalies, parodančios rinkos riziką.

18. Jeigu pensijų anuitetų pinigų srautų dydis, laikas ar neapibrėžtumas visiškai arba iš dalies priklauso nuo turto, dengiančio tuos pinigų srautus, grąžos, palūkanų norma techniniams atidėjiniams diskontuoti turėtų parodyti šią priklausomybę.

19. Techniniai atidėjiniai, apskaičiuoti taikant pasirinktą palūkanų normą, negali būti mažesni negu techniniai atidėjiniai, apskaičiuoti taikant sprendime dėl pensijų anuiteto mokėjimo garantuotą palūkanų normą.

V SKYRIUS

PENSIJŲ ANUITETŲ PADENGIMO TECHINIS ATIDĖJINIO APSKAIČIAVIMO TVARKA

20. Pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjinytis skirtas numatomiems pensijų anuitetų išmokėjimams, kurių mokėjimo terminas dar nėra suėjęs.

21. Pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjinytis apskaičiuojamas pagal atsargų (atsižvelgiant į visus galimus pradinių prielaidų pasikeitimus, kurie gali lemti techninio atidėjinio nepakankamumą ateityje) perspektyvinį aktuarinį vertinimą, įvertinant visas būsimas prievoles, nustatytas pagal kiekvieno sprendimo dėl pensijų anuiteto mokėjimo sąlygas, įskaitant:

21.1. visas galimas pensijų anuitetų išmokas;

21.2. sprendimų dėl pensijų anuitetų mokėjimo suteikiamas garantijas;

21.3. pensijų anuitetų gavėjams tenkančią pelno dalį, į kurią jie jau įgijo teisę;

21.4. valdymo, administravimo ir investicijų valdymo sąnaudas.

22. Pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjinytis apskaičiuojamas kiekvienam sprendimui dėl pensijų anuiteto mokėjimo atskirai. Galimos tam tikros aproksimacijos arba apibendrinimai, jeigu juos taikant įsipareigojimai reikšmingai nesiskiria nuo įsipareigojimų, apskaičiuotų kiekvieną sprendimą dėl pensijų anuiteto mokėjimo vertinant atskirai.

23. Pensijų anuitetų mokėtojas turi įvertinti sudaryto pensijų anuitetų padengimo techninio atidėjinio pakankamumą, palyginęs jį su tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartine verte.

24. Jeigu įvertinama, kad pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjinytis yra mažesnis už tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartinę vertę, pensijų anuiteto padengimo techninis atidėjinytis padidinamas suma, kuriai nepakanka pensijų anuitetų padengimo techninio atidėjinio.

25. Naudojamos prielaidos turi būti pasirinktos taip, kad lemtų saugų, įvertinus galimus neigiamus praktikos pokyčius, techninio atidėjinio dydį.

26. Prielaidos, naudotos apskaičiuojant pensijų anuitetų padengimo techninį atidėjinį ir vertinant jo pakankamumą, turi būti patikrintos praėjus protingam laikotarpiui po pensijų anuitetų padengimo techninio atidėjinio apskaičiavimo ir jo pakankamumo vertinimo atlikimo, tačiau ne rečiau kaip kartą per metus. Prielaidos tikslinamos joms nepasitvirtinus.

VI SKYRIUS

NUMATOMŲ IŠMOKĖJIMŲ TECHINIO ATIDĖJINIO APSKAIČIAVIMO TVARKA

27. Numatomų išmokėjimų techninis atidėjiny skirtas pensijų anuitetų išmokų dalims, kurių mokėjimo terminas jau yra suėjęs.

28. Numatomų išmokėjimų techninis atidėjiny taip pat apima:

28.1. standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu gavėjui dėl jo mirties neišmokėto pensijų anuiteto už likusį garantuojamą mokėjimo laikotarpį diskontuotą sumą;

28.2. pensijų anuitetų gavėjams tenkančią pelno dalį, į kurią jie jau įgijo teisę, kai nuspręsta šią pelno dalį išmokėti vienkartinėmis pensijų išmokomis.

VII SKYRIUS

VIENKARTINIŲ ĮMOKŲ GRAŽINIMO TECHINIO ATIDĖJINIO APSKAIČIAVIMO TVARKA

29. Vienkartinių įmokų gražinimo techninis atidėjiny skirtas pensijų anuitetų mokėtojo uždirbto pelno daliai, kurią numatoma pensijų anuitetų mokėtojo nuožiūra paskirstyti pensijų anuitetų gavėjams (grąžinti dalį vienkartinių įmokų), bet kuri dar nepaskirstyta.

30. Vienkartinių įmokų gražinimo techninio atidėjinio dydis apskaičiuojamas atskirai kiekvienai pensijų anuitetų rūšiai (porūšiui).

31. Vienkartinių įmokų gražinimo techninis atidėjiny apima pagal pensijų anuitetų mokėtojo patvirtintą pelno paskirstymo pensijų anuitetų gavėjams tvarką pensijų anuiteto gavėjams numatomą skirti pelno dalį.

32. Vienkartinių įmokų gražinimo techninis atidėjiny sudaromas įvertinus pensijų anuitetų gavėjams planuojamą skirti pelno dalį, atsižvelgiant į faktinius pensijų anuitetų fondo veiklos rezultatus. Į vienkartinių įmokų gražinimo techninį atidėjinį neturi būti įtraukiami prognozuojami tokio tipo įsipareigojimų padidėjimai.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos bankas, Nutarimas

Nr. [03-95](#), 2021-06-03, paskelbta TAR 2021-06-04, i. k. 2021-12937

Dėl Lietuvos banko valdybos 2020 m. gegužės 28 d. nutarimo Nr. 03-70 „Dėl Pensijų anuitetų fondo techninių atidėjinių apskaičiavimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ pakeitimo